

Workshop Muzikale expressie

De ESTA-ledendag op 11 november over de speelmuziek van Telemann zal zich rond deze tijd afspelen. Wij kijken vast vooruit naar de volgende ESTA-dag, op 4 maart 2018 in Eindhoven. Dan zal **Marlies Muijzers**, cellodocent in Eindhoven, ons een workshop geven over muzikale expressie. Marlies is zich aan het specialiseren in Muziek en Beweging bij Dalcroze UK in Londen. Ze geeft ons vast een voorproefje van de workshop.

Marlies Muijzers

Verbeteren van je muzikale expressie, dat is het doel van de workshop. Ervaar en speel de beweging van muziek. Wat is de kwaliteit van jouw muziek? Hoe kun je jouw muziek nog expressiever laten klinken? Je kent een stuk al behoorlijk goed, streken en vingerzetting heb je al redelijk op orde, maar je blijft zoeken naar de versie zoals je die eigenlijk in je hoofd hebt of zoals je die ergens gehoord hebt; een kwalitatief betere versie, meer uitgesproken, veel expressiever: "Zó wil ik dat het gaat klinken!"

Voor veel musici op alle niveaus is dit een herkenbaar en terugkerend probleem. Alle muzikale componenten (beweging, melodie, samenklank, dynamiek, timbre, articulatie en hun onderlinge structuur) moeten naadloos samenwerken om jouw interpretatie en emotie te kunnen vertalen. Beweging is daarvan de allerbelangrijkste. Het is lastig om deze beweging echt goed te kunnen ervaren vanuit een vrij statische zittende of staande positie. Eigenlijk moet je daarvoor zelf in beweging komen!

Fysieke ervaring

Als je de beweging en energie van de muziek eerst zelf met je hele lijf gaat ervaren, zonder je instrument, kun je het daarna veel

gemakkelijker op je instrument ten uitvoer brengen. Door materialen te gebruiken die de factoren tijd en ruimte kunnen beïnvloeden, kun je letterlijk het gewicht en de timing van een stuiterende gymnastiekbal ervaren waarmee je de puls, een accent en het verschil tussen een zwaar of licht maatdeel fysiek kunt ervaren.

Een zijdenzachte sjaal vederlicht door de lucht heen laten zweven voelt aan als het strijken van een legato lijn. Je hoeft daarna op je instrument alleen nog het beeld van die bewegingen te volgen. Deze visualisatie is jouw eigen natuurlijke interpretatie van de muziek en zal dus altijd bij jouw persoonlijke emotie passen. De vertaling naar je instrument gaat daarna gemakkelijk; je streken en vingers zullen zich vanzelf gaan afstemmen op die bewegingen. Jouw innerlijke voorstelling is dan de leider en niet je techniek. Daarmee zal het echt zijn wat je speelt en dus geloofwaardig.

Voorwaarde is wel dat je het stuk al redelijk in je hoofd en vingers moet hebben zitten, zodat je alle ruimte hebt om de keuze voor de juiste beweging te kunnen maken en het daarna tijdens je spel op je instrument te kunnen visualiseren: "Wat voelt het beste aan?" Je hoeft hiervoor helemaal geen soepele danser te zijn, het gaat om eenvoudige bewegingen, die iedereen kan maken. Als je een instrument kunt bespelen, kun je dit ook.

Beweging en verbeelding

In het eerste gedeelte van de workshop gaan we als groep aan de slag. We gaan bewegen op muziek om tijd, ruimte en energie zonder instrument te kunnen ervaren. Dit gaan we doen met muziek die ik daarvoor heb uitgezocht, dus daarvoor hoeft je niets voor te bereiden. Het gaat om luisteren en bewegen in nauwe samenwerking met elkaar, net zoals bij een muzikale uitvoering; alleen nu zonder instrument.

In het tweede deel van de workshop ga ik individueel verder aan de slag met een aantal deelnemers die vooraf hiervoor zijn benaderd, terwijl de rest van de groep zal gaan observeren. De deelnemers krijgen eerst de gelegenheid om iets voor te dragen wat ze hebben voorbereid en al goed kennen. Daarna gaan ze bewegen (zonder instrument) met een bal of sjaal om de juiste bewegingen bij hun innerlijke voorstelling te vinden. Meteen daarna zullen

ze voor de tweede keer hetzelfde stuk gaan spelen, terwijl ze de gemaakte bewegingen zullen visualiseren. Zo kunnen we meteen het resultaat horen.

De deelnemer zal zelf meteen ervaren of het geleid heeft tot een betere expressie. Daarbij is het is ook zeer de moeite waard om naar te kijken. Als toeschouwer zie je meteen welke bewegingen duidelijk zijn en welke niet: "Wanneer is het forte, wanneer piano? Wanneer is het legato, wanneer is het staccato? Waar precies begint een zin en waar eindigt die? Hoe lang duurt een noot? Welke motieven horen bij elkaar?" Praktisch punt van aandacht: om prettig te kunnen bewegen is makkelijk zittende kleding gewenst.

Muzikale winst

Je zult gemotiveerd raken om zelf op een andere manier naar je partij te gaan kijken en jouw muziek te studeren. Deze methode is toepasbaar voor alle instrumenten en voor zangers. Het is makkelijk uit te voeren in je dagelijkse muzikale praktijk van studie, repetities en concerten; het is gewoon een andere benadering om de kwaliteit van je klank te verbeteren. Persoonlijk heeft deze verfrissende aanpak mijn muzikale leven volledig veranderd. Mijn muziek is veel expressiever geworden, ik heb minder tijd nodig om iets in te studeren, ik studeer vaker zonder mijn instrument en het heeft invloed gehad op mijn streken en vingerzettingen. Daarbij voelt het veel natuurlijker omdat ik de muziek al een keer met mijn eigen bewegingen heb ervaren.

Tegenwoordig schrijf ik heel andere opmerkingen in mijn partituur, zoals: 'naar links', 'rechtdoor', 'bal', et cetera. Het leuke is dat je met deze techniek geen fouten kunt maken, je kunt hier alleen maar winst mee boeken. Bovendien is het erg leuk om te doen, zonder enige vorm van stress. Kortom: zodra je de techniek enigszins onder controle hebt, focus je op de beweging van de muziek: waar wil je naartoe en met welke energie? Deze visualisatie is de ultieme vorm om je muzikale voorstellingsvermogen te stimuleren. Als musicus brengt dit het beste in je naar boven. Graag nodig ik je uit om deel te nemen aan mijn workshop 'Muzikale expressie'. Uiteraard ben je ook van harte welkom om te komen kijken. ||||

www.muijzersmuziek.nl